

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

[Schlacht bei Jemgum]

Hogenberg, Franz

[Köln], [1587?]

[urn:nbn:de:gbv:45:1-323081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-323081)

TOPOGRAPHICA ATQVE HISTORICA

1568.

TEMPORA

ARIACVS interim Germanorum Principum quorundam animos, vel nota religio-
nis studiosos, vel sibi ob viciniam nonnihil imminentes, vel **A**ustriacae quoque domus felici-
tatem non ita equis oculis aspicientes, eo perduxit, ut fadere percussio, omne auxilium genus
liberali sine promitterent. Deploras enim **A**riacus patriae sua calamitatem, cogitavit.
Quod contra condiciones pacis, & privilegia **B**elgarum, omnes munitiones sine plena
Hispanis, crudelissimis hostibus omnium nationum, deplorat nobilissime provinciae miserias,
quod contra patrones antiquas, acies pluribus in locis erigantur. Quae tunc, quod **B**elgicam
quisitionis (quae vocat) Hispania deuitantes in multo maiores, grauioreque calamitates
incidit, quia nouam religionem, & patriam libertatem vellent defendere. **N**o agi tantum
de salute, & libertate **B**elgarum in praesenti, sed de libertate & religione denique totius **G**er-
maniae, se, caeterosque, nulla alia de causa eiecissio esse suis laribus, nisi quod se protectores, &
defensores nouae religionis praesentent, & sanguinariam inquisitionem, recipere dem no-
censerent. **N**on esse expectandum, ut cogentur de patria pugnare, de vxoribus, de princi-
patis, de religione cum Hispanis hominibus subingatis, & oppressis finitimus **B**elgis, ac rudi-
tatis Principibus cunctis **B**elgarum, ac defensoribus: sed in recenti adhuc difficultate im-
plicatum Hispanum communem hostem inuadendum, & opprimendum, antequam radicibus
altrius adis, cum tanta acceptione finitimarum virium Germaniam quoque ipsam hostiliter
inuat. **N**on existimandum vique esse illud bellum esse propriam cuiusquam nationis,
cuius causas ad amplissimas provincias profertur possit, quippe quod simulacione heresceat,
bellum hoc tempore & captiuitas aduersus **B**elgas suscipiatur, a re ipsa demeratur cupiditas
absolutè imperandi antiquis Principibus, per summam iniuriam è provincia eiecissio, aut
cessio, quae ambae causae certe communes sunt defensionis ipsi quoque **G**ermania, post speratos
Belgas, iure nihil esse formidaturam, cum auaritia, & libidine dominandi certi fines potuerit
constitui, extra quos cupiditas non cupiat peragari, se pro viciniae amici aique inre-
orae pro communitate legum & religionis, pro studio equitatis, quod tenentur boni **P**rincipes,
viris bonis & innocentiibus, & primoribus impurimis, per iniuriam è principatu eiecissio pra-
stare pro gloria germanici nominis, quae semper sui maxima, miseris & inique suppressis sub-
leuandis, ne **B**elgas in tot calamitates, Deiectos, tot principes suis omnibus bonis auari & cru-
deliter spoliatos iam miserabilis fortuna constitutos negligenter: **C**um praesertim **B**elgica ca-
lamitas totius **G**ermaniae ruinam breui secum sit attulitura. **R**euocari idem **A**riacus prin-
ceps, in memoriam **C**aroli Quinti (quod vocat) indomitum ingenium, qui vniuersam sibi **G**er-
maniam subiugauerit, neque tamen tanta Imperij amplitudine contentus, multa etiam ad-
uersus Gallorum Regem bella gessit. **A**tque hoc quidem **A**riacus, nunc ad Ludouicum
fratrem redeamus.

COMITVM Ludouici **N**assouij & Hochstratiu res, e se hère victori: tamen si Hochstra-
taniis biduo ante discesserat, et Ludouicus nauicula Embdam confugerit. Multa pecunia,
multa suppellex, argentum ea capta, cum equis parim equitibus, parim curribus quingentis
supra mille, praedaeque multa.

CVM ita Ludouicus **N**assouius, amissis copiis suis, vix regionum manus effugisset, rursus
collegit quas potuit vires, & ad Fratrem suum Principem **A**riacum sese adunxit.

HABEBANT illi duo Fratres iam magnam exercitum, eorum quos dixi, ope aduti,
putabant se **A**lbano profugatos, **B**elgio poturos. Sed **A**lbano Dux non ignarus quid
molirentur, & quas haberent copias, lastrato apud Traiectum exercitu suo, ad eos profectus
est daturus, operam, ne per **M**o' am fluium, in ditiones Regis ingererentur. Simul autem
publicato edicto, magnis propositis penis, statuit, ut quisquis profugeret, proscriptum, in cu-
stodias abductorum, & supplicij affectorum, qualiter bona mobilia, ac immobilia oblineret,
ea certis hominibus traderet.

LOCA

16 b Embda.

11 f Traiectu inferiori.

10 k Antuerpia.

15 f Geminga.

SPNT

ALBANO DVCE LEONEM

3 Pagina. 83.

LEONIS BELGICI DESCRIPTIO

1568.

TEMPORA

LOCA

15 b Seeloch

14 b Groninga

GRONINGAM cum peruenisset **A**lbano, hostes aufugit, quos **R**egij sine insecuti
que ad locum **F**risia appellatum **S**EELOCH, caeciderunt aliquot, sed cum illi portem fre-
gissent, non sunt caesi ultra mille. **E**orum discissus **A**lbano **D**uci perquam molestus fuit, quippe,
qui speraret fore, ut ad manus veniretur, nec pugnam illi detraherent.

INSEQUITVR illos & **D**ux cum toto exercitu suo, ad duo miliaria abeuntes, reli-
ctis **G**roninga mille sexcentis equitibus **D**ucis **B**RVNSVICENSIS, ut esset firmus praesi-
dium, postea, **L**iberius hostem persequi. **E**a enim **R**egio, ob multas paludes & fossas, parum
oportuna est equitibus copiis, inde didicissimum esse hostium numerum, acceptione mil-
torum pedum & equitum, & in **L**VDOVICI **N**assouij castris, iam militare duodecim mil-
lia pedum, equites amplius quingentos, cum quibus copiis, ille loco iustissimo, & prope in-
pugnabili, castra metatus, sustinere voluit aduentum fratris sui, Principis **A**VRIACI, ut
conuincissis viribus **A**LBANVM facillius profugarent.

ALBANVS autem mox castris à **S**chlochteri discedens, **V**edda quendam ar-
tem occupat, **A**rembergio **R**omiti desuncto itinimentem, atque locum, de quo cerè illi consti-
ret, ex hostibus neminem fugere posse, quin in ipsius manus incidere. **D**ie linea sequente
mane, **A**lbano cum exercitu ad hostem iter intendit, qui ad duo miliaria inde aberat. **E**x-
plorata locorum opportunitate, primam militum centum equites **S**colopetarios, qui ad laeva cer-
tamina hostium provocarent, eos subsequi iubet quingentos pedites **S**colopetarios, & trecentos
duplicares milites, cum primis infansibus, subiungit mille alios **S**colopetarios, atque aliquot
Cataphractos, post hoc succedunt **H**ispani, atque inde ex **G**ermanorum pedum signa, mox
quingentum signa **B**urgundionum: **I**nde rursus equites recenti leuis armatura: ad extremum
etiam equites recenti.

HOC ordine **R**egius exercitus, **A**lbano disponente, contra hostes profectus est. **D**ux **A**-
lbano, non diu sibi consistendum existimavit, quod hostium machinatione fossarum aequae in-
crederent, quibus sperabam, se illius exercitum submerguros: & à celo pluuia impenderet,
que in aequum esset **S**colopetarij impedimentum allatura. **M**andauerat igitur filio **F**erdinan-
do **T**olerao, ut cum ea, qua diximus instructa acie moueret hostes, ad certum quendam locum,
vbi ipsum securum expectaret.

COMISSVM est praelium, duabus horis ante meridiem, & **A**lbano **D**ucis filius dua-
bus à meridie horis eo peruenit. **V**t autem videret **S**colopetarij instructam aciem à tergo se-
qui, vique adeo animis confirmati sunt, ut impetu facto in hostium tormenta, ea vi occuparint,
maxime in hostium aciem facta impressione, eos in fugam conuertunt.

CONTINVATA est pugna, vique ad vesperam alerius dicit, ita, ut sine intermissione
hostes caerentur à **R**egis, solanque omne castrorum cadaueribus, lanceis, **S**colopetis, aliisque
armis adeo oppletum ceruicetur, ut, vix liceret vltro currere ingredi, **Q**uibuscum ea offerberatur
ocasso, ut qui possent in aquas se demergere, illi falices sibi videbantur: tantus eos terror in-
uaserat.

INCIDIT hoc praelium in 21 Iulij, perieruntque hostium septem millia, regionum non
nisi octo desiderari, & totidem vulnerari sunt. **C**apti, ex hoste signa militaria viginis, sedecim
magna tormenta. **Q**uatuor signa ipsi hostes in aquas abiecerunt. **I**n castrorum numero non
pauci suere, qui ex **B**elgio profugerant, suam patriam deserentes.

PHILIPPI REGIS NOMINE GVBERNANTE

XXXIX.

ALBERT 175
Kartno 295